

Til lovforslag nr. L 185. Betænkning afgivet af Kulturudvalget den 14. maj 1997

Betænkning

over

Forslag til lov om pligtaflevering af udgivne værker

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til kulturministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Den danske Forlæggerforening,
Fonden for Aktive Blinde og
IT-Brancheforeningen.

Der er af kulturministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Kulturministeren har tilkendegivet, at IT-Brancheforeningen over for Kulturministeriet har udtrykt betænkelighed ved en række konsekvenser af lovforslaget dels vedrørende arten og omfanget af de edb-programoplysninger, der ville skulle afleveres, og dels ved pligtafleveringsinstitutionernes formidling af digitale værker.

Der henvises i denne forbindelse til ministerens ændringsforslag.

IT-Brancheforeningen finder det fortsat påkrævet, at der sker en konkret afgrænsning af omfanget og karakteren af de edb-programoplysninger, der vil skulle afleveres, herunder en afklaring af pligtafleveringsinstitutionernes sikringsforanstaltninger og anvendelse af de afleverede edb-programoplysninger.

IT-Brancheforeningen finder det endvidere påkrævet at afklare de nærmere vilkår for pligtaflevering af værker i databaser.

Kulturministeren er derfor indstillet på at inddrage de berørte parter ved udformningen af de nærmere bestemmelser om vilkår for

pligtaflevering i medfør af lovforslagets § 9, herunder afgrænsning af de i loven anvendte begreber. Der kan i givet fald foretages en trinvis implementering af bestemmelserne.

Specielt hvad angår udgivelser i elektronisk form, er det nødvendigt at afveje formålet med pligtaflevering af værker af kulturbevaringsmæssig interesse over for hensynet til IT-branchens behov for beskyttelse mod uberettiget kopiering. Kulturministeren har derfor givet tilsagn om at ville fastsætte de nærmere bestemmelser om elektroniske udgivelser i et nært samarbejde med denne branches repræsentanter og i nødvendigt omfang basere disse bestemmelser på en forsøgsvis udvikling med hensyntagen til den internationale udvikling på området.

Eftersom lovforslaget indebærer en omfattende udvidelse af pligtafleveringen til helt nye områder med deraf følgende afgrænsningsproblemer, har kulturministeren givet tilsagn om, at der senest medio 1998 afgives en redegørelse til Folketingets Kulturudvalg vedrørende status for dels udformning af gennemførelsesbestemmelser og dels vedrørende den forudsatte informationsindsats over for berørte kredse.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse* med de af kulturministeren og det af et mindretal stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af kulturministeren, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1

1) Efter stk. 6 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 7. Værker i form af edb-programmer skal ikke afleveres, medmindre et eksemplar af et edb-program udgør en del af et værk af en anden art og udgives sammen med dette.«

Til § 8

2) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Eksemplarerne indgår i de modtagende institutioners samlinger og gøres tilgængelige for brugerne inden for rammerne af oplysningsloven. Eksemplarer af værker i digital form må dog alene stilles til rådighed for enkeltpersoner til personligt gennemsyn eller studium på stedet ved hjælp af teknisk udstyr. Eksemplarfremstilling i digital form er ikke tilladt.«

Af et mindretal (V og KF), tiltrådt af et flertal (det øvrige udvalg):

Til § 9

3) I stk. 3, 2. pkt., ændres »egnede til bevaring« til: »bevaringsværdige af kulturelle eller forskningsmæssige grunde«.

Af kulturministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 11

4) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. I lov nr. 186 af 12. marts 1997 om film ophæves § 13.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Edb-programmer skal efter denne bestemmelse som hovedregel ikke afleveres.

Et edb-program indeholder instruktioner eller oplysninger, som får en computer til at angive, udføre eller opnå en bestemt funktion, opgave eller et bestemt resultat. Edb-programmer indeholder således ikke i almindelighed information af kulturel betydning i bred forstand, og ministeriet finder på denne baggrund at måtte afvente udviklingen på området, før end der fastsættes bestemmelser om en eventuel pligtaflevering i større omfang.

Et edb-program skal imidlertid efter bestemmelsen afleveres, såfremt det indgår som en del af et værk af en anden art (f.eks. litterært eller billedligt) og udgives sammen med dette.

I denne situation får edb-programmet en direkte informationsformidlende funktion, idet programmet indgår som en del af en større helhed.

Eksempler på afleveringspligtige værker, som indeholder edb-programmer, er herefter digitaliserede bøger eller opslagsværker, som indeholder et program til at styre, læse og søge i værket, herunder såkaldte multimedieværker, som indeholder flere forskellige værkstyper foruden edb-programmet. Computerspil og andre interaktive værker vil også være omfattet; programmet har også her en funktion som formidler af værkets information over for brugeren (i form af billeder, animationer, tekst, musik, lyd m.m.).

Heroverfor står f.eks. almindelige kontorprogrammer som tekstbehandlingsprogrammer, regneark m.m. samt systemprogrammer som operativsystemer, overvågningsprogrammer og lignende. Disse kan ikke anses for at være andet end rene edb-programmer, der har til formål at udføre en funktion og ikke at formidle information.

Til nr. 2

Bestemmelsen understreger, at tilgængeliggørelsen af de afleverede værkseksemplarer alene kan ske inden for rammerne af ophavsretslovgivningen. Udstedelse af nærmere regler herom i medfør af hjemmelen i § 9, stk. 2, må således respektere dette udgangspunkt, som også gælder for institutionernes øvrige materiale. De nærmere regler kan herunder indskrænke, men ikke udvide adgangen til de pligtafleverede eksemplarer i forhold til ophavsretslovens regler.

De nye medier, der inddrages under pligtafleveringen, kan også tilsiige særlige begrænsninger i adgangen til de afleverede eksemplarer. Digitale udgivelser, som efter lovforslaget er afleveringspligtige, medfører høj risiko for uberettiget eksemplarfremstilling på grund af mediets store egnethed hertil, såfremt de afleverede eksemplarer udlånes. Da pligtafleveringsordningen i sagens natur ikke giver mulighed for begrænsninger i modtagernes adgang til at gøre materialet tilgængeligt baseret på aftaler mellem udgiverne og institutionerne, bør adgangen til de pligtafleverede eksemplarer af digitale udgivelser af hensyn til de afleverendes interesser generelt ikke omfatte udlån.

Det fastsættes på denne baggrund i bestemmelsens 2. pkt., at pligtafleverede eksemplarer af digitale værker alene må stilles til rådighed på stedet, dvs. fysisk på den opbevarende institution, til personligt gennemsyn eller studium, afviklet på institutionernes maskiner. Ved værker i digital form forstås her ethvert afleveret værk lagret på et maskinlæsbart medie, som f.eks. cd-rom, disketter eller institutionens harddisk. Den mulighed, der ellers måtte være for udlån af denne type værker efter de ophavsretlige bestemmelser (jf. navnlig ophavsretslovens § 19), finder således ikke anvendelse på de pligtafleverede eksemplarer.

Det pålægges med bestemmelsen institutionerne at sikre, at der ikke er mulighed for digital eksemplar fremstilling på stedet ved hjælp af det anvendte maskinel, hvorimod anden eksemplar fremstilling inden for rammerne af ophavsretsloven er tilladt. Det er således f.eks. tilladt at tilbyde en papirkopi af informationer i elektroniske leksika og lignende til en persons private brug, jf. ophavsretslovens § 12.

Til nr. 3

Ændringsforslaget præciserer baggrunden

Hanne Andersen (S) fmd. Søren Hansen (S) Eva Fatum (S) Poul Qvist Jørgensen (S)

Peder Sass (S) Margrete Auken (SF) Henrik Svane (RV) Aage Frandsen (SF)

Peter Duetoft (CD) Ester Larsen (V) Helge Sander (V) Lars Løkke Rasmussen (V) nfmd.

Hans Christian Schmidt (V) Torben Rechendorff (KF) Agnete Laustsen (KF)

Brian Mikkelsen (KF) Ole Donner (DF)

Fremskridtspartiet og Enhedslisten havde ikke medlemmer i udvalget.

for kassationsmuligheden for afleveret materiale.

Til nr. 4

I bemærkningerne til lovforslaget er der gjort opmærksom på, at for så vidt angår videokassetteudgivelser, er der behov for at afklare forholdet til filmloven.

Filmlovens § 13 fastsætter pligtaflevering af videokassetteudgaver af danske film i ét eksemplar.

Denne bestemmelse vil komme i konflikt med det fremsatte forslag til lov om pligtaflevering, hvorefter der af alle videokassetteudgivelser, der er bestemt for det danske marked, skal afleveres to eksemplarer.

En sådan afleveringspligt vil omfatte såvel videokassetter med danske film som videokassetter med udenlandske film med dansk tale eller med danske undertekster.

Det må anses for mest hensigtsmæssigt, at også videokassetteudgaver af danske film omfattes af pligtafleveringslovens generelle ordning.

Ved at ophæve filmlovens § 13 undgås således den nævnte lovkonflikt.